

بررسی و ارزیابی اثرات و پیامدهای فیزیکی-کالبدی طرح ایجاد کاشانه‌های گردشگری در روستاها (مطالعه موردی: روستای گازرخان در استان قزوین)

آرزو صفاری^۱

دانش آموخته کارشناسی ارشد دانشگاه پیام نور رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

E-mail: a.saffari53@yahoo.com

چکیده

توسعه گردشگری روستایی در روستاها، موجب تغییرات قابل توجهی در روستاها، به ویژه در ویژگی‌های کالبدی- فیزیکی می‌شود. توسعه اقامتگاه‌ها و خانه‌های گردشگری از گونه‌های مختلف توسعه گردشگری در روستاها به شمار می‌رود که تاثیرات عمده‌ای بر چشم‌انداز روستا دارد. روستای گازرخان در بخش رودبار الموت استان قزوین، با داشتن قلعه الموت و جاذبه‌های تاریخی و مذهبی و چشم‌انداز طبیعی زیبا، از مقاصد مهم گردشگری روستایی منطقه است. بدین منظور، پایگاه میراث فرهنگی منطقه، اجرای طرح کاشانه‌ها و خانه‌های گردشگری در این روستا را به منظور اسکان و اقامت گردشگران به اجرا گذاشته است که این طرح اثرات مختلفی بر روستا داشته است. در این پژوهش، اثرات این طرح بر ویژگی‌های کالبدی و فیزیکی روستای گازرخان از طریق روش ماتریس ایرانی، با شناسایی فعالیت‌های شکل گرفته در طرح و اثر آن در ابعاد فیزیکی و کالبدی، از طریق کارشناسان و مردم بومی، بررسی می‌شود. نتایج نشان می‌دهد اجرای این طرح در مجموع اثرات سودمندی بر روستا، از جمله در حوزه مسکن روستایی و امکانات و خدمات گردشگری، آموزشی و بهداشتی داشته است. ضمن اینکه در زمینه چشم‌انداز روستایی و کاربری زمین، با تهدیدهایی رو به رو است که ضرورت دارد، برطرف شود. همچنین اجرای این طرح از نظر شاخص‌های کالبدی - فیزیکی مورد تایید بوده و قابلیت اجرا در آینده را نیز دارد.

واژگان کلیدی: گردشگری روستایی، کاشانه‌های گردشگری، روستای گازرخان، ماتریس ایرانی

۱- مقدمه

فضای روستایی اگر چه از دیر باز بیش از هر چیزی قلمرو فعالیت های زراعی و دامداری بوده است، ولی این مقوله از فعالیت، که در مقیاس جهانی جایی بس بزرگ را از فضا های جغرافیایی به خود اختصاص داده، به هیچ وجه روی اشکالی دیگر از اشغال خاک را منتفی نکرده است. گردشگری روستایی، در سال های اخیر، به عنوان عاملی مهم در تحول و توسعه ی نواحی روستایی مورد توجه قرار گرفته است (علیزاده، ۱۳۹۱: ۲۰-۲۱) و در واقع از دهه های گذشته، گردشگری از حالت گردشگری انبوه، در مقیاس بزرگ به گردشگری در اجتماعات محلی با مقیاس محلی که بر فرهنگ و طبیعت محلی و بومی تاکید می کند، تبدیل شده است (Heeravati et al, 2014: 89). گردشگری روستایی بخشی از بازار گردشگری و منبعی برای اشتغال درآمد بوده و می توان آن را ابزار مهمی برای توسعه ی اقتصادی اجتماعی و اکولوژیکی جوامع روستایی قلمداد کرد. نباید از نظر دور داشت که توسعه گردشگری روستایی مرهون محیط زیست سالم (عنابستانی و اکبری، ۱۳۹۱: ۹۱)، وجود سازمان های محلی ترویج گردشگری (Adeyinka-Ojo et al, 2014: 154-1555) و مشارکت مردم محلی با فرایندهای گردشگری است که